

Møte tirsdag den 12. februar kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 49):

1. Innstilling fra finanskomiteen om endring i Stortingets vedtak av 28. november 2001 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2002 (Innst. S. nr. 85 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 34 (2001-2002))
2. Innstilling frå finanskomiteen om Kredittmeldinga 2000 (Innst. S. nr. 87 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 6 (2001-2002))
3. Innstilling frå finanskomiteen om forslag frå stortingsrepresentant Siv Jensen om tilpasninger i regelverket slik at godkjenning av konserndannelser i finansinstitusjoner også kan omfatte at et datterselskap har eksterne minoritetsiere som ikke er finansinstitusjoner (Innst. S. nr. 86 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:10 (2001-2002))
4. Forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):
«Stortinget ber Regjeringen fremme lovendringsforslag slik at retten til barnetrygd for barn bosatt utenfor Norge, kun skal gjelde barn av norske statsborgere og borgere i EØS-området.»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):
«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendig lovendringsforslag slik at hver av foreldrene kan få utbetalt barnetrygd ut fra den prosentandel som deres samvær med barnet tilsier.»
6. Forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):
«Stortinget ber Regjeringen ved lovendringsforslag sørge for at så snart vedtak om omsorgsovertakelse er fattet og iverksatt, skal utbetalingen av barnetrygd til den av foreldrene som måtte motta den, stanses inntil barnet er tilbakeført til vedkommende.»
7. Forslag fra stortingsrepresentant Eirin Faldet på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):
«Stortinget ber Regjeringen om en helhetlig gjennomgang av systemet for beregning av økonomisk sosialhjelp, herunder en vurdering av hvorvidt barnetrygd og kontantstøtte skal anses som inntekt i forbindelse med beregning av sosialhjelp.»
8. Referat

Presidenten: Representantene Magne Aarøen og Kari Lise Holmberg, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Siri Hall Arnøy fra og med 12. februar og inntil videre
- fra Kristelig Folkepartis stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Anita Apelthun Sæle fra og med 12. februar og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentantene, for Akershus fylke Christian Holm, og for Hordaland fylke Pål Kårbø, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Christian Holm og Pål Kårbø er til stede og vil ta sete.

Representanten Per Sandberg vil framsette et privat forslag.

Per Sandberg (FrP): På vegne av representanten Jan Arild Ellingsen og meg selv vil jeg fremme forslag om å unnta imamene fra regelen om spesialkompetanse for oppholds- og arbeidstillatelse.

Presidenten: John I. Alvheim vil framsette et privat forslag.

John I. Alvheim (FrP): Sammen med representantene Harald T. Nesvik og Per Sandberg legger jeg frem forslag om å be Regjeringen sørge for normerte satser for omsorgslønn i alle kommuner.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra finanskomiteen om endring i Stortingets vedtak av 28. november 2001 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2002 (Innst. S. nr. 85 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 34 (2001-2002))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1533)

S a k n r . 2

Innstilling frå finanskomiteen om Kredittmeldinga 2000 (Innst. S. nr. 87 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 6 (2001-2002))

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) (ordfører for saka): Kredittmeldinga gjev ein brei gjennomgang av eit stort og omfattande fagområde. Likevel er det nesten alltid slik at det er eitt eller få utvalde delområde som får merksemd, og som dermed også debatten dreier seg om. Denne kredittmeldinga er ikkje noko unnatak i så måte.

Denne gongen er det spørsmålet om me skal gje sparebankane moglegheit for omdanning til aksjeselskap som

står i fokus. Eg vil difor i det følgjande konsentrera innlegget mitt om dette temaet.

Med si tradisjonsrike lokale og regionale tilknytning har sparebankane i langt på veg 200 år spela ei viktig og vesentleg rolle i både person- og bedriftsmarknaden.

Denne lokale og regionale nærleiken har ført med seg naturlege tilpassingar etter kvart som tidene og tilhøva har endra seg. Historia viser òg at sparebankane har hatt sine krisetider, men sparebankideen har overlevd.

Kanskje nett på grunn av denne blandinga av tradisjon og nærleik vert det ofte engasjement – og litt temperatur til tider – når endringar som gjeld sparebankane, skal drøftast.

Sett frå min synsstad er det me no står føre, ein konsekvens av den utviklinga me har sett gjennom dei to siste tiåra. Grovt skissert har me gjennom denne perioden fått ei todeling i den norske sparebankstrukturen, med ei gruppe der einingane har vorte store gjennom samanslåingar, og ei anna gruppe som stort sett har valt å fortsetja som mindre, sjølvstendige einingar. Gjennom denne todelinga har me også fått ei viss differensiering i nisjeval og kundegrunnlag.

Sparebankane representerer ein viktig del av finansmarknaden og finansnæringa. Difor er det frå tid til anna viktig å korrigera rammevilkåra for næringa, slik at dei til kvar tid er så tilpassa dei aktuelle utfordringane som mogleg.

Den direkte bakgrunnen for at denne saka kjem nett no, er Gjensidige NORs brev til Finansdepartementet den 31. august 2000, der dei oppmodar om at det vert føreteke ei endring av regelverket slik at det vert mogleg å omdanna Sparebanken NOR til aksjeselskap.

Det er vel få, eller ingen, som ikkje meiner at det er på tide at Gjensidige NOR etter kvart får eit svar på dette.

I vurderinga av spørsmålet er det lagt vekt på at aksjar som eigenkapitalinstrument synest å ha visse fortrinn framfor grunnfondsbevis. Med omsyn til eigenkapitaltilgang vil denne skilnaden mellom grunnfondsbevis og aksjar merkast i ein heilt annan grad for dei store sparebankane enn for dei små. Slik som eg forstår det, må ein opp i ein betydeleg storleik før dette er ei aktuell problemstilling. På denne bakgrunnen skulle det ikkje vera grunnlag for å frykta eit ras av omdanningar. På den andre sida må det vera rett å opna for ei generell omdanningsmoglegheit, når det først er teke eit prinsipielt standpunkt til at det skal vera høve til omdanning for *ein* sparebank.

Eg har merka meg at departementet i Kredittmeldinga 2000 gjev uttrykk for at det i samanheng med det påfølgjande lovarbeidet vert teke sikte på å etablere eit fornuftig oppkjøpsvern. Fleirtalsmerknadene i saka støttar opp om dette synet.

Eg har òg merka meg at departementet uttrykkjer:

«Parallelt med lovarbeidet vil det bli vurdert tiltak for å betre rammevilkåra for mindre sparebankar.»

Det er svært bra at departementet tek sikte på en parallellitet i arbeidet med høve til omdanning og i arbeidet med betring av rammevilkåra for mindre sparebankar. På denne måten vert det sikra at heile sparebankstrukturen

får eit lyft og ei modernisering. Eg går ut frå at det i arbeidet med å betra rammevilkåra vert sett både på ei styrking av grunnfondsbevisa si stilling og på andre styrkingstiltak.

Når det gjeld forslag til ulike styrkingstiltak, har både Sparebankforeningen og Terra-Gruppen kome med innspel.

Gjennom høyringane i saka, som vart gjennomførde den 18. januar i år, kom det fram at tre høyringsinstansar gjekk inn for at det vert gjeve høve til å omdanna sparebankar til aksjeselskap, medan ein høyringsinstans gjekk mot.

Med dei endringane som det her er lagt opp til, skulle det liggja vel til rette for eit lyft til beste for heile Sparebank-Noreg. Tradisjonelt har sparebankane sitt engasjement vore knytt til bankverksemd der den lokale og regionale tilknytninga har vore sterk. Gjennom det opplegget som me no drøftar, kan denne tradisjonen styrkjast, vidareutviklast og vidareførast.

Alt i alt kjenner eg meg trygg på at Regjeringa sitt forslag, som innstillinga i denne saka viser at det er fleirtal for, vil føra til ei modernisering og ei tilpassing som vil styrkja den totale sparebankverksemda i Noreg.

Når det så gjeld dei andre områda som er omtala i Kredittmeldinga, går eg ikkje nærare inn på dei. Eg vil då berre vise til merknadene som er knytte til dei ulike tema.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øystein Djupedal (SV): La meg få lov til å gratulere Høyre nok en gang med å vinne kampen i Regjeringen. Det viser seg at de andre regjeringspartiene er totalt fraværende i spørsmålet om strukturpolitikk og i spørsmålet om hvordan man skal tegne dette nye kartet som Høyre ønsker. Realiteten er at Høyre har bukta og begge endene, for så sent som i innstillingen til langtidsprogrammet i vår mente de to øvrige regjeringspartier at man ikke skal ha en omdanningsadgang for sparebankene. Den gangen satt riktignok Arbeiderpartiet i regjering, og disse partiene var i opposisjon, men hva som har endret seg siden da, har jeg svært tungt for å se.

Realiteten er at vi nå står overfor en stor strukturendring innenfor norsk bank- og finansvesen som Kristelig Folkeparti nok en gang velsigner, uten egentlig å ta det opp i lys av det prinsipielle, som Kristelig Folkeparti faktisk har vært enig med SV om i alle år: Det er fornuftig å ha et separat bankvesen, kalt sparebankvesenet, som er forskjellig fra forretningsbankene, og som har en annen lokal tilknytning, en annen eierform – altså en annen struktur. Dessverre registrerer jeg at Høyre har vunnet her også. Det er trist. For det vi nå vil se i Norge, er omtrent det samme som vi har sett i andre land som har gitt denne omdanningsadgangen, nemlig at man ikke vil ha sparebanker over tid. Over tid vil disse nå bli forretningsbanker. Og grunnen til det er åpenbar. Når Gjensidige NOR, som den desidert største sparebanken og som det nest største finanskonsern i Norge, nå omdanner seg til et aksjeselskap, hvem vil da være opptatt av grunnfondsbevisene? Poenget er at vi kan godt si at vi skal lage en

stortingsmelding om grunnfondsbevis og styrke dem i offentligheten – det er sikkert aldeles utmerket – men det er klart at nå vil presset på dette bli enda mye større. Når den største, totalt dominerende sparebanken forsvinner ut, kommer omsetningen av grunnfondsbevis til å bli mye mindre. Det er åpenbart. Det betyr at alle de sparebankene som ikke vil bli aksjeselskap, over tid vil bli tvunget til å bli aksjeselskap.

Mitt spørsmål til sakens ordfører er følgende: Ser han ikke dette? Ser han ikke det åpenbare i presedensen, i presset, i markedets logikk, og hvordan det vil presse seg fram at Haltdalen Sparebank og alt det vi ellers har igjen, nå vil omdannes til aksjeselskap over tid?

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF): Eg har stor respekt for og tillit til mange av dei vurderingane som representanten Djupedal gjer i ulike spørsmål, men eg må innrømme at her har vi ei av dei sakene der me verkeleg trekkjer ulike konklusjonar.

Eg vil minna om at med den todelinga som ein alleie har fått gjennom utviklinga i Sparebank-Noreg i løpet av dei siste to tiåra, har me fått ei gruppe store einingar, og ei anna gruppe mindre, sjølvstendige sparebankar som ein litt upresist kan seia fører den gamle sparebankstrukturen og – tanken vidare – den ligg òg i den andre gruppa. Heile føremålet med denne saka, som gjeld høve til omdanning, ikkje omdanningsplikt, er å gje moglegheit for å skaffa eigenkapital på ein god og forsvarleg måte òg til dei største av sparebankane, og samtidig og parallelt utvikla ikkje berre grunnfondsbevisa si stilling, men òg andre tiltak som vil styrkja situasjonen for dei små sparebankane, for på den måten å sikra at òg dei som har valt denne nisjen, skal kunna gå vidare på ein god måte. Det som me står overfor no, er ikkje noko anna enn den tilpassinga som ein frå tid til anna har hatt når det gjeld sparebankstrukturen i Noreg. Det er korrekt at i innstillinga til langtidsprogrammet i fjor vår la me i lag med våre partnarar inn eit punkt der me seier at me ikkje går inn for høve til omdanning for sparebankane. Men samtidig var dette – som ein vil sjå dersom ein les resten av det som står i merknaden til langtidsprogrammet – berre eitt av dei verkemidla som skulle til for å oppfylla dei intensjonane som me la inn. Og der er me i godt selskap, for Sparebankforeningen har gjort den same endringa i løpet av denne perioden – litt tidlegare enn me gjorde.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det som gjøres fra flertallets side, må nok sies å være noe helt annet enn noen av de endringer som tidligere har vært foretatt i sparebanksystemet. Dette vil etter min oppfatning bety slutten på de sparebankene vi kjenner. Selv om det ikke er en omdanningsplikt, men en omdanningsadgang, sier det seg selv at konkurranseforholdet mellom dem som velger å omdanne seg, og dem som ikke gjør det, vil bli så endret at over tid vil samtlige sparebanker bli tvunget til å omdanne seg til aksjeselskap, for å få de fordeler som ligger i å kunne innhente egenkapital på den måten. Dersom

noen av de store sparebankene virkelig har behov for å innhente kapital gjennom aksjeselskapsformen, er det fritt opp til enhver bank å omdanne seg til forretningsbank – man har i hvert fall muligheten til å omdanne seg til forretningsbank – og dermed nyte godt av det. Det man her ønsker, er å få det beste fra begge sidene. De sparebankene som ikke velger den formen, har altså fått de ekstra konkurranseulempene som det vil medføre.

I forbindelse med langtidsmeldingen i fjor skrev man følgende:

«Sentrumpartiene ser det som viktig å styrke det nasjonale eierskap i finansnæringen og ser på sparebanksystemet med distriktsmessig tilgjengelighet, lokal styring, lokalt eierskap og brukerinnyflytelse som avgjørende for utviklingen av et desentralisert næringsliv og at hele landet kan være bebodd.»

Så mitt første spørsmål til representanten Sørfohn er: Hva er det som har forandret seg fra i fjor vår, i forhold til den argumentasjonen som der ble brukt?

Det andre spørsmålet gjelder oppkjøpsvern. Vi vet nå at ESA allerede har 10 pst.-regelen til vurdering, og at de oppkjøpshindre som vi allerede har i eksisterende lovverk, er under press. Hva slags former for oppkjøpsvern ser representanten Sørfohn for seg som ikke skal komme i strid med EØS-avtalen?

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF): Det er ingenting som er forandra i forhold til det representanten Enoksen refererte her. Me meiner framleis at det er viktig å styrkja den nasjonale eigarskapen i finansnæringa, og me ser at sparebanksystemet bør ha distriktsmessig tilgjengelegheit, lokal styring, lokalt eigarskap og brukarinnverknad. Det som har endra seg, er at i løpet av denne perioden har me kome til den konklusjonen at dette kan ein taka betre vare på ved å gje høve til omdanning, som vil vera aktuelt for dei største sparebankane. Så sjølve grunnlaget er ikkje endra i det heile.

Når det så gjeld det perspektivet som Enoksen prøvde å beskriva her, at dette vil føra til at samtlege sparebankar omdannar seg til aksjeselskap for så å forsvinna ut av marknaden, dersom eg forstod han rett, trur eg at den frykta er betydeleg overdriven. For sjølv med det instrumentet me har i dag, grunnfondsbeviset, er det så vidt eg hugsar berre eit par og tjue av sparebankane som har nytta seg av det. Det skulle undra meg om me får eit ras i den retninga som Enoksen her antydgar. Det er ingenting som tilseier det. Snarare tvert imot er eg overtydd om at nettopp med dei grepa me gjer no, vil me få ei styrking av dei små sparebankane, slik at dei kan fungera i nærmiljøet – i personmarknaden ikkje minst, men òg i bedriftsmarknaden og i den nære marknaden.

Eg fekk òg eit spørsmål om oppkjøpsvernet og dei utfordringane som ligg som ei følge av at 10 pst.-regelen vert avvikla. Dette er av dei spørsmåla som departementet sjølv sagt vil gripa fatt i når dei fortset med denne saka. Men eg vil minna om at allereie under høyringane den 18. januar vart dette spørsmålet stilt, og det vart bekrefta frå høyringsinstansane at det finst andre moglegheiter for oppkjøpsvern.

Øystein Djupedal (SV): Jeg tror ikke at Kristelig Folkeparti gjør dette av ond vilje. Kristelig Folkeparti mener sikkert at dette er til gagn for sparebankene. Og selvfølgelig – og det er ikke helt uproblematisk: Når den totalt dominerende sparebanken ønsker en omdanning, er det en avveining mellom bedriftens hensyn og samfunnets hensyn man da er nødt til å foreta.

Når man ser på historien til sparebankene over år, er det klart at sparebankene på tross av grunnfondsbevisene har vært gjennom en betydelig omstrukturering gjennom 1990-tallet og i dag fremstår som kanskje en av de mest vitale deler av norsk finansnæring, takket være at de har vært dyktige – og ære være sparebankene for det. Likevel har de altså ivaretatt den tradisjonen sparebankene er. De har ivaretatt det lokale eierskapet, de har ivaretatt en struktur, i større grad enn forretningsbankene. Man står altså overfor samfunnshensyn kontra bedriftshensyn. Og her mener jeg at Kristelig Folkeparti har valgt feil, for her har de valgt Høyres ensidige tro på at markedet er det klokeste i all sånn sammenheng. Men det som er vår oppgave som lovgivere, er rett og slett å legge til rette for at vi kan ha en differensiert finansverden i Norge, sånn som vi har hatt det. Markedets press mot dette kommer til å bli formidabelt. Sparebankforeningen har jo i realiteten vært dispensert fra dette spørsmålet nå i flere år, på grunn av at Gjensidige NOR har sagt at de ønsker å bli et aksjeselskap. Alle høringsuttalelser fra Sparebankforeningen er jo preget av at det har vært indre uenighet. Men hvis man går tilbake og ser hva Sparebankforeningen mente den gangen Banklovkommissjonen var i virksomhet, var Sparebankforeningen entydig: Vi ønsker ikke en omdanningsadgang. Det var det som var Sparebankforeningens prinsipielle syn.

Det som dessverre er realiteten, og som Kristelig Folkeparti må ta innover seg, er at ingen vedtak er for evigheten – ei heller i Kristelig Folkeparti er noen vedtak for evigheten. Det vi nå har gitt en åpning for, kan over tid føre til en betydelig strukturendring av norsk bankvesen. Det vet Høyre. Det burde Kristelig Folkeparti ha visst, derfor burde de denne gangen sagt at dette spørsmålet er vi uenig i, vi ønsker ikke å gi denne omdanningsadgangen.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Eg er samd i at det er vanskeleg å spå, spesielt om framtida, og slik sett er det ikkje alltid me har oversikt over konsekvensane av alle vedtak som me gjer. Men likevel har me visse framskrivingar og teorian om korleis ei utvikling vil skje. For meg er det rimeleg klart at alternativet til det som me foreslår i dag, lett kan bli at me får ei omdanning av ein del store sparebankar til f.eks. forretningsbankar. Ville det betre ta vare på sparebankidéen, med distriktsmessig nærleik, regional nærleik osv.? Ein har ulike scenario, dersom ein skal begynna å teikna opp dei.

Så eg vil berre gjenta: Me er overbeviste om at med den todelinga som me allereie har fått i Sparebank-Noreg – me tek konsekvensen av ei strukturendring som har gått føre seg ei god tid – legg me til rette for at begge kategoriane i sparebanklandskapet skal få moglegheit til

vekst og utvikling og ikkje minst til å vidareføra grunn-tanken i sparebankidéen.

Odd Roger Enoksen (Sp): Erfaringene fra de landene som har vedtatt en slik omdanningsadgang som den vi nå er i ferd med å vedta, er at sparebanksystemet over tid forsvinner. Man får en kraftig omdanning, man får oppkjøp, man får eierskapskonsentrasjon – som jeg forstår at representanten Sørfonn ikke ønsker, og som han fortsatt ser på som uheldig.

Hvis vi fortsatt er enige om at det er viktig å styrke nasjonalt eierskap, og vi ser på sparebanksystemet som avgjørende for utviklingen av et desentralisert næringsliv, vi ønsker å opprettholde distriktsmessig tilgjengelighet, lokal styring, lokalt eierskap osv., må jeg si at all den tid vi vet at nesten alle nasjonale lovbegrensninger som har til hensikt å ivareta nasjonalt eierskap, er under konstant press av EØS-avtalen, overrasker det meg at man ikke har valgt å gå den motsatte veien, nemlig først å sørge for å utarbeide retningslinjer eller regler for oppkjøpsvern som man kan være sikker på ikke vil være i strid med EØS-avtalen. For jeg oppfattet faktisk representanten Sørfonn slik at man la avgjørende vekt på nettopp oppkjøpsvernet da man tok stilling til denne saken, at man ønsket å beholde det.

Mitt oppfølgingsspørsmål blir da: Ville det ikke være bedre først å sørge for at man hadde på plass et regelverk som begrenser oppkjøp, sørge for at det var EØS-legitimt og få det godkjent, og deretter se på mulighetene for omdanning til aksjeselskap? På den måten hadde man i det minste kanskje en viss mulighet for å sikre nasjonalt eierskap i sparebanksystemet.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF): Realitetene er dessverre slik at me ikkje alltid kan få alle faktorar på plass samtids. Me begynner etter mi oppfatning i den rette enden, nemleg med å sjå på sjølve omdanningssaka, som det er knytt to sterke vilkår til. Det eine er oppkjøpsvern, det andre er styrking av situasjonen for dei små sparebankane, ikkje minst gjennom ei styrking av grunnfondsbeviset si stilling.

Eg ser jo at det kompliserer diskusjonen rundt oppkjøpsvernet at me heilt uavhengig av denne saka omtrent samtidig får opp spørsmålet om eventuell avvikling eller endring av 10 pst.-regelen. Men det er ingenting til hinder for at ein kan ha andre konstruktive tiltak på dette området. Ikkje minst av omsyn til den tida som har gått sidan Gjensidige NOR sende søknaden sin, må me nå ta eit standpunkt i ei eller anna retning i denne saka. Me skuldar å gje eit svar på dette. Då er det naturleg at me tar den prinsipielle diskusjonen, slik som me gjer no. Og eg er trygg på at me òg skal koma godt ut av den delen av premissane som er knytt til oppkjøpsvernet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Ranveig Frøiland (A): Saksordføreren har gjort greie for kredittmeldinga i vid og brei forstand. Difor vil eg berre gå inn på eitt av dei tema som er oppe, omdan-

ning av sparebankar. Eg vil gjera greie for Arbeidarpartiet sitt syn.

I dag har vi 129 sparebankar i Noreg. 107 av desse har så langt ikkje hatt behov for eigenkapital utover dei årlege overskota som dei har. Det er altså 22 sparebankar som utferda grunnfondsbevis og er noterte på Oslo Børs. Det er situasjonen i sparebankvesenet vårt.

Ut frå Arbeidarpartiet sitt syn støttar vi no eit generelt høve for sparebankar til å omdanna seg til aksjeselskap. Arbeidarpartiet vil i samband med utforminga av dei konkrete reglane for ei slik omdanning krevja eit sterkt oppkjøpsvern for å vidareføra dei positive sidene ved sparebankvesenet, som tilgjengelegheit og lånevilkår for folk flest.

For Arbeidarpartiet har det hatt mykje å seia at Sparebankforeningen har gått inn for at Gjensidige NOR skal få omdanna seg til aksjeselskap, og at denne heimelen skal vera generell. Mens grunnfondsbeviset er godt eigna som eigenkapitalkjelder for små og mellomstore sparebankar, sjølv om aksjar er rekna for å vera ei betre, billigare og meir tilgjengeleg eigenkapitalkjelde for små bankar, har Gjensidige NOR Sparebank vakse seg så stor at det ikkje er eigna som eigenkapitalkjelde lenger. Det grunnleggjande problemet for Gjensidige NOR Sparebankno er moglegheita for vekst i ein stadig meir konkurranseutsett marknad. Vi kan altså seia at Gjensidige NOR Sparebank er vorten for stor for sparebankmodellen. Auka utlånsvekst må då sjølvstøtt dekkjast opp gjennom auka eigenkapital.

Det er òg slik at grunnfondsbevisa er lite kjende blant utanlandske investorar. Grunnfondsbevisa inngår ikkje i totalindeksen for Oslo Børs. Det blir hevda at dette ekskluderer etterspørsla etter grunnfondsbevis frå store investorar som plasserer pengane sine etter indeksen. Derfor er det viktig no at Gjensidige NOR Sparebank får den moglegheita, og då seier vi ja til ein generell heimel.

Frå Arbeidarpartiet si side trur vi ikkje at små og godt drivne sparebankar vil søkja omdanning til aksjeselskap. Spørsmålet mitt er: Korfor skulle ein lokal sparebank som driv godt i sitt lokale område, ønskja ei omdanning? Eg ser ingen gode grunnar til at dei skulle gjera det, for mange klarar seg veldig godt, som vi har vist til her, utan grunnfondsbevis som eigenkapitalinstrument. Andre finn tilstrekkeleg tilleggskapital gjennom ordninga med grunnfondsbevis.

Dei som hevdar at vi no opnar for ei massiv omlegging og ei rasering av norsk sparebankvesen, har lita tru på norsk sparebankvesen og sparebankidéen. Eg trur at dei som sit i dei ulike sparebankane rundt omkring, er vel eigna til å bestemma og til å sjå kva som vil gagna dei i framtida. Og har dei ikkje eit ønske om å omdanna seg, så treng dei ikkje å gjera det. Dei har vist at dei klarar seg i den verda som er, med den kapitalen dei har tilgang på.

Eg vil understreka at vi frå Arbeidarpartiet si side ønskjer å styrkja grunnfondsbevis som eigenkapitalinstrument. Dette må vi sjølvstøtt koma tilbake til når Regjerinnga kjem med den proposisjonen som skal gjera det mogleg å få denne generelle heimelen. Så må vi gå inn på dei konkrete forholda der. Og det er i den samanhengen vi no

seier frå om at vi må styrkja grunnfondsbevisa og oppkjøpsvernet.

Siv Jensen (FrP): Saksordføreren har redegjort på en god måte for det som i all hovedsak er Fremskrittspartiets syn når det gjelder omdanningsadgangen for sparebanker, selv om jeg har lyst til å understreke at det er flere forhold som vi er noe avventende til i forhold til selve lovproposisjonen som kommer fra Regjeringen på et noe senere tidspunkt. Det har vært anført relevant og interessant argumentasjon fra en del av aktørene som har vært på banen i denne prosessen, som jeg synes man skal ta med seg på veien mot en endring av lovverket.

Det er et par andre forhold jeg har lyst til å lede oppmerksomheten mot. Det ene er merknadene komiteen har skrevet i tilknytning til Landkreditt. En enstemmig komite peker på behovet for at også Landkreditt og andre kredittinstitusjoner får lov til å opptre som et viktig konkurranseelement i markedet. Jeg kunne godt tenkt meg å utfordre statsråden, basert på flertallets merknad i innstillingen, på når det vil være naturlig å anta at Regjeringen vil komme til Stortinget med forslag til endring slik at man kan endre konsernstrukturen for Landkreditt og gi dem retten til å opptre som konsernspiss.

Det andre forholdet gjelder oppfølging av Konkurranseseflateutvalget, eller Hope-utvalget. Jeg er svært forundret over at særlig Høyre, men delvis også Kristelig Folkeparti og Venstre, nå ikke lenger synes å ha noen mening om disse svært viktige spørsmålene. Daværende stortingsrepresentant Per-Kristian Foss og jeg brukte betydelig tid på disse forholdene i hele forrige stortingsperiode og etterlyste gang på gang på gang Regjeringens oppfølging av disse svært viktige spørsmålene for norsk finansnæring. Nå er plutselig regjeringspartiene helt fraværende når det gjelder å ha meninger om disse spørsmålene, og det synes jeg er urovekkende. Siden regjeringspartiene her i huset ikke har noen mening om det, kunne jeg tenke meg å utfordre statsråden også på dette: Når kan man forvente at Regjeringen vil følge opp disse svært viktige spørsmålene, som særlig Høyre har etterlyst ved en rekke anledninger tidligere?

Øystein Djupedal (SV): Noe av det som har forbausset meg gjennom de siste årene, er at debatten om bankstruktur og behovet for å ha et nasjonalt forankret bankvesen i så liten grad har opptatt næringslivet. Dette er en av de sakene som føyer seg inn i det mønsteret.

Gjennom de siste årene har vi hatt en betydelig omstrukturering av norsk næringsliv, der betydelige aktører har blitt kjøpt av utenlandske banker. På den måten har Norge i større grad blitt et filialland innenfor bank- og finansverdenen. Dette er et betydelig problem for dem beslutningene angår, og det er klart at jo lenger unna beslutningene tas, dess større er faren for at det ikke blir spesielt godt for vårt land eller for norsk næringsliv.

Denne saken om omdanningsadgang for sparebankene dreier seg i utgangspunktet ikke om dette, men kan over tid utmerket godt dreie seg også om dette. Den konstruksjonen som her gjøres for å prøve å hindre et opp-

kjøp av en sparebank, er en konstruksjon som ikke nødvendigvis er liv laga. Man har sett i andre land der man har gitt denne adgangen, at over tid er presset sterkt for å få fjernet muligheten til å hindre oppkjøp, og på den måten har også oppkjøp funnet sted. Det betyr at sparebankene som vi kjenner dem, nok står overfor et av de aller viktigste vedtakene i Stortinget i hele sin historie, nemlig at nå kan sparebankene hvis de ønsker det, eller hvis presset blir for sterkt, bli aksjeselskap.

Jeg håper og tror at sparebankene så langt som overhodet mulig ikke ønsker å benytte denne muligheten, bortsett fra Gjensidige NOR, som nå i første omgang har bedt om det. Men jeg frykter at presset vil bli formidabelt. Det er helt riktig at mange av disse sparebankene er lokalt forankret og på den måten ennå ikke har hatt bruk for å hente inn kapital utenfra. Samtidig finnes det også her en markedslogikk som gjør at man over tid ikke kan føle seg trygg på dette. Det var også en av begrunnelsene til Sparebankforeningen for at de tidligere ikke ønsket denne omdanningsadgangen. Man var tilfreds med det systemet som er, og syntes at det har vært greit. Det betyr at man har ekskludert en bit – som på en måte er markedets logikk – fra sin egen tankegang: Vi er sparebanker, vi har en annen begrunnelse, en annen struktur, en annen lokal forankring enn de store forretningsbankene har.

Jeg tror det er viktig å ivareta dette. Jeg tror det er viktig for norsk næringsliv, jeg tror det er viktig for Distrikts-Norge, jeg tror det er viktig for vanlige forbrukere å ha mer konkurranse, som sparebankene jo har medført. Sparebankene har også i større grad vært bedre banker enn forretningsbankene for vanlige forbrukere knyttet til hvilke vilkår man får, både på boligrente og hva man ellers har bruk for av banktjenester. I alle store undersøkelser om dette ligger sparebankene jevnt over bedre an enn konkurrerende banker. Jeg frykter at dette også over tid kan fjernes, nemlig at kunden, forbrukeren som sådan, vil miste en konkurransemulighet.

Når Gjensidige NOR som den desidert største sparebankenheten ønsker en omdanning, er det klart det er ikke uproblematisk for Stortinget å si nei til dette, for Gjensidige NOR – eller først Sparebanken NOR og så Gjensidige NOR – har vært gjennom kontinuerlig omstrukturering gjennom mange, mange år. Og det er klart at de argumenter de anfører for å få denne adgangen, selvfølgelig er tunge argumenter. De ville ikke ha kommet med denne anmodningen hvis de ikke hadde følt behov for det.

Allikevel står Stortinget igjen overfor det klassiske dilemma: Skal vi ta hensyn til én aktør, eller skal vi ta hensyn til det samfunnet som disse institusjonene er satt til å tjene? Og mitt svar på dette er veldig klart: Sparebankene har en annen funksjon enn aksjeselskapsbankene, de er satt til å betjene et annet marked, og det betyr at jeg ikke ønsker å gi denne adgangen. Det tror jeg er klokt. Det har også Sparebankforeningen i alle år ment var klokt, inntil Gjensidige NOR bad om denne adgangen.

Det som også er interessant å legge merke til, og som anføres som et argument mot sparebankene, er at grunnfondsbevisene er usynlige, at de store investorene ikke

vet hva dette er. Ja, det er godt mulig. Men denne kritikken kan altså ikke reises mot Stortinget, for det er ikke Stortingets oppgave å gjøre grunnfondsbevisene mer attraktive. Det er markedets, sparebankenes, oppgave å gjøre disse verdipapirene mer omsettelige, mer interessante, for industrielle investorer eller for institusjonelle investorer. Når denne kritikken er reist mot Stortinget, blir det på en måte helt feil adresse. Da er det sparebankene selv, Oslo Børs selv, som ikke har gjort en god nok jobb med hensyn til å gjøre dette verdipapiret mer attraktivt og mer kjent. Men samtidig er det også slik at dette verdipapiret, grunnfondsbevis, har hatt en høyere avkastning på Oslo Børs gjennom de siste år enn det aksjer har hatt. Det betyr at de investorene som har satset penger i disse papirer, altså har fått en bedre avkastning, som i seg selv skulle være et godt argument for hvorfor man ikke trenger denne omdanningsadgangen. Det betyr at SV er enig i at vi skal prøve å legge til rette for et endret lovverk slik at grunnfondsbevisenes stilling styrkes og de blir mer synlige. Men i sannhet må det også sies at dette primært ikke er Stortingets oppgave. Det er sparebankene selv og deres organisasjoner som må sørge for at de blir mer attraktive. Og det er min store utfordring til sparebankene nå, særlig etter at man gis denne omdanningsadgangen. Hvis ikke man nå kjenner sin besøkelsestid, kan det verste scenarioet, som jeg nå har antydnet, godt skje.

La meg også si at jeg synes det er forbausende å se at både Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, som tidligere har vært imot denne omdanningsadgangen, nå åpner for den med en begrunnelse som jeg ikke synes er god nok. Det er altså ikke tilstrekkelig i landets nasjonalforsamling å begrunne en omdanningsadgang ut fra én aktørs ønske. Denne salen er satt til å ivareta samfunnets hensyn, og det betyr at jeg synes de argumenter som anføres om hvorfor dette er nødvendig, ikke er substansielt gode nok. Gjensidige NOR er en av mange aktører i det norske bankmarkedet. Man kan altså ikke legge *avgjørende* vekt på denne aktørens ønske, selv om man selvfølgelig skal legge vekt på det.

Ut fra en totalitet har SV valgt, ikke overraskende, å gå imot denne omdanningsadgangen, samtidig som vi ønsker å gjøre grunnfondsbevisene mer synlige. Dette er en sak departementet har sagt man vil komme tilbake til, en sak som SV også imøteser.

La meg da bare avslutningsvis si at vi har en merknad om IMF. Vi er glad for at det nå i kredittmeldingen kommer en omtale av IMF. Vi tror det er klokt. Vi tror det er klokt for IMF, altså Det internasjonale pengefondet, at man får større oppmerksomhet i nasjonalforsamlinger om IMF's rolle. Vi tror også at det er godt for Det norske storting å diskutere nøye igjennom hva man ønsker med disse institusjonene. Detaljer om dette skal Audun Lysbakken komme tilbake til i et senere innlegg. Det som er interessant, er at debatten rundt Det internasjonale pengefondet og også debatten rundt Verdensbanken gjennom de siste årene har fått en helt ny dreining, og kritikken mot disse institusjonene har kommet fra meget uventet hold, også fra banken selv. Det betyr at det nå skal bli

interessant å se i hvilken grad man klarer å få reist en debatt og få endringer i styringsstrukturen og formålet med disse institusjonene, mer i tråd med det moderne samfunn faktisk har bruk for.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil i likhet med de foregående talerne konsentrere meg om oppkjøpsadgangen, eller rettere sagt omdanningsadgangen. Jeg skal forsøke å fatte meg i korthet, for jeg slutter meg i grove trekk til de resonnement som ble framført av foregående taler.

Jeg registrerer at det faktisk er et flertall i denne sal som legger avgjørende vekt på at vi skal sette vår lit til at vi skal kunne få et styrket oppkjøpsvern gjennom det framtidige lovarbeidet. Denne type begrunnelse har vi hørt før. Det skal være mulig å få det til innenfor EØS-avtalens rammer, har vi hørt i utallige sammenhenger, og vi har også gang på gang sett at de som har satt sin lit til at det skal være mulig, har tatt feil. EØS-avtalen har bannet veien for å fjerne nasjonal lovgivning, fjerne nasjonale regler som har hatt avgjørende betydning, f.eks. i forhold til distriktpolitikk – arbeidsgiveravgiften og det som har skjedd på det området, er vel kjent. Det overrasker meg at flertallet ikke har valgt å få på plass et oppkjøpsvern før man gjør vedtak om omdanning, når man legger så sterk vekt på nettopp den siden.

Jeg tror, i likhet med representanten Frøiland, at de minste sparebankene, de aller minste, vil komme til å fortsette som sparebanker, og de vil i overskuelig framtid komme til å fortsette å generere overskudd fra driften og vil på den måten ikke ha behov for omdanning.

Men risikoen ligger først og fremst i forhold til de store sparebankene som i dag bruker grunnfondsbevisene. La meg ta et eksempel. I Nord-Norge har vi to dominerende banker som er avgjørende for finansiering både av boliger og av næringslivet i Nord-Norge, Sparebanken Nord-Norge og Nordlandsbanken. Den ene er en sparebank, den andre er en forretningsbank. Begge disse bankene vil være aktuelle oppkjøpskandidater. Dersom eierbegrensingsregelen på 10 pst. forsvinner for forretningsbankenes vedkommende og Sparebanken Nord-Norge blir omdannet til aksjeselskap, vil de være høyst interessante oppkjøpsobjekter. Man skal ikke behøve å lete veldig mye for å finne eksempler på kunder i Nord-Norge som har fått nei på sine lånesøknader, spesielt fra utenlandskeide banker, fordi man har en boligadresse som tilsier at bankene ikke er interessert i å finansiere boliglån. Det er faktisk så ille at det er banker som sier nei til å finansiere boliger i utkanten av Tromsø kommune. Man finansierer boliger i Tromsø sentrum, men ikke i utkanten av Tromsø kommune – og langt mindre i de mest grisgrendte bygdene i Finnmark. I dette området har Sparebanken Nord-Norge og til dels også Nordlandsbanken spilt en avgjørende rolle i å finansiere næringsliv og boliger. Og jeg føler meg ganske overbevist om at dersom disse bankene ikke har den lokale forankringen, den desentraliserte filialstruktur og den eierstruktur som de har i dag, vil finansiering av næringsliv og bosetting i denne landsdelen komme til å bli langt vanskeligere i

framtiden. Så de partiene som nå åpner for denne omdanningsadgangen ut fra ønsket fra én bank – som for så vidt er legitimt nok, men som ikke kan være retningsgivende for det nasjonale regelverk – bærer et tungt ansvar for utviklingen av finansnæringen framover. Og jeg vil bare avslutte med å si meg hjertens enig med Venstres tidligere finanspolitiske talsmann, som i fjor, den 9. april, sa følgende til Dagens Næringsliv:

«Om 15 år har vi et bankvesen der blodårene ut til distriktene er blitt borte. Småbedrifter og nyskapere i distriktene er ikke opptatt av om lånet gis med 0,2 eller 0,3 prosent lavere rente. De er opptatt av i det hele tatt å få lån. Da trenger de banksjefer med lokalkunnskap.»

Det er godt sagt, og jeg tror det vil stå seg også i framtiden.

May Britt Vihovde (V): Saksordføreren gjorde veldig godt greie for òg veldig mange av Venstre sine syn i denne saka, så eg har tenkt å konsentrere meg om dei problemstillingane som dreier seg om sparebankane sine moglegheiter for omdanning til aksjeselskap.

Sparebankane er viktige for å kunna gi eit godt finansielt tilbod både til privatpersonar og til næringslivet over heile Noreg. Spesielt er sparebankane sine tilbod viktige for mindre bedrifter og næringslivet i Distrikts-Noreg.

Venstre er oppteke av å sikra dette nettet av sparebankar, og av at dei som ønskjer det, kan få behalda si sparebankorganisering. Samtidig ser vi òg behovet som eit stort finanskonsern som Gjensidige NOR har for at eigenkapitalkostnadene ikkje skal liggja høgare enn dei som mange av konkurrentane står overfor.

Etter Venstre si mening er Regjeringa sitt forslag i kredittmeldinga ei god avveging mellom desse omsyna. Gjensidige NOR og andre aktørar som ønskjer omdanning, vert gitt moglegheita til det, samtidig som ein ser på tiltak som betrar rammevilkåra for mindre sparebankar.

Fleirtalet i komiteen er også heilt klar på at ei opning for omdanning skal vera kombinert med ordningar som motverkar uønskte oppkjøp, og som styrkjer grunnfondsbevisa si stilling. Blant anna har Sparebankforeningen levert ei rekkje forslag til å styrkja grunnfondsbevisa, og fleirtalet i komiteen slår fast at dette skal følgjast opp. Dermed vil vi klara å gi gode vilkår og sikra kapitaltilgang for dei største bankane, samstundes som vi varetek omsynet til og vidareutviklar dei mange mindre sparebankane.

Venstre er oppteke av at dei mange mindre sparebankane blir sikra gode vilkår. Dette er også årsaka til at vi har vore skeptiske til å opna for omdanning. Men vi ser at dei tiltaka som kjem for å styrkja sparebankane sin posisjon, er tilstrekkelege til at også vi går inn for at det vert opna for omdanning.

Blant anna Senterpartiet brukar ein del av sine merknader i innstillinga til å sitera Terje Johansen og Venstre sine synspunkt om betydninga av eit sterkt sparebankvesen. Det har vi ikkje noko imot. Desse omsyna er like viktige for oss i dag. Ueinigheita mellom komiteen sitt

fleirtal og komiteen sitt mindretal går ikkje på betydninga av eit sterkt sparebankvesen, men på korleis vi best kan sikra og vidareutvikla det.

Jan Tore Sanner (H): Selv med representanten Djupedals og representanten Enoksens forsøk på skyggeboksing i denne saken preges den først og fremst av bred enighet. Det er jeg glad for. Hele komiteen understreker betydningen av å styrke grunnfondsbevisene, med det mål å styrke og gi nye muligheter til de eksisterende sparebankene. Og alle partier, med unntak av SV, åpner for en eller annen omgjøringsadgang. Forskjellen er at Senterpartiet er opptatt av å få til en særordning for Gjensidige NOR, mens et bredt flertall åpner opp for en generell adgang. Og dersom man er redd for markedets dynamikk, er det helt åpenbart at hvis man først åpner for én særordning for ett selskap, vil det ikke ta lang tid før også andre vil melde seg på banen og be om tilsvarende særordning, og da er man bare ett hakk etter flertallet, som åpner for en generell adgang.

Jeg er enig med Øystein Djupedal i at et norskforankret bankvesen er viktig for næringslivet, men jeg er uenig med Øystein Djupedal når han sier at denne saken ikke dreier seg om det. Jeg mener at denne saken også dreier seg om å styrke et norskforankret bankvesen. En av grunnene til at vi åpner opp for den generelle omgjøringsadgangen, er at det gir nye muligheter for bankene, samtidig som vi går inn for å styrke grunnfondsbevisene, slik at man styrker de eksisterende sparebankene.

Helt til slutt: Representanten Siv Jensen etterlyser Høyres syn på Konkurranseflateutvalgets forslag. Jeg må innrømme at vi ikke er like bekymret for manglende oppfølging med tidligere representant Per-Kristian Foss i finansministerstolen som vi var tidligere. Det er også grunnen til at vi ikke har noe behov for å uttrykke den bekymring som Fremskrittspartiet uttrykker i sin merknad.

Statsråd Per-Kristian Foss: Kredittmeldingen gir en oversikt over utviklingen på finansmarkedet i foregående år, over virksomheten i statlige institusjoner og over sentrale oppgaver på dette området. Meldingen omfatter denne gang også en generell omtale av virksomheten i Det internasjonale valutafondet. Dette er den sentrale institusjonen internasjonalt når det gjelder å sikre økonomisk stabilitet, særlig i de nye utviklingsøkonomiene. Jeg registrerer at IMF denne gang ikke har inspirert til debatt i stortingsalen, men at oppmerksomheten har konsentrert seg om mer hjemlige forhold.

Vi tar i denne kredittmeldingen opp mer aktuelle spørsmål, nasjonalt i alle fall, og departementet redegjør også for forslaget til en lovendring som vil gjøre det mulig for sparebanker å omdanne seg til aksjeselskaper. Jeg registrerer at dette har fått bred tilslutning i Stortinget. Et parti, Senterpartiet, har dog ønsket en form på dette som en særlov for en aktuell bank – et ønske som i alle fall er i strid med ønsket fra Sparebankforeningen selv, hvor det har vært delte meninger om omdanning, men hvor man har samlet seg om et flertallsstandpunkt som går ut på at man ønsker en generell omdanningsadgang. Hensikten

med en slik omdanningsadgang er å styrke tilgangen på egenkapital til banken.

Lovforslaget er for tiden til behandling i departementet og vil etter planen bli fremmet i løpet av vårsesjonen. Vi vil i denne proposisjonen følge opp stortingskomiteens ønsker om et effektivt oppkjøpsvern og se på forslag som styrker grunnfondsbevisene som egenkapitalinstrument. Jeg kan også forsikre at vi har løpende kontakt med Sparebankforeningen i arbeidet med proposisjonen. Det er i løpet av de kommende dager berammet et møte mellom departementet og Sparebankforeningen, som også jeg skal delta i. Så en løpende dialog er her på gang.

Jeg må bare legge til at når man står overfor det faktum at en søknad fra den største sparebanken om å styrke tilgangen på egenkapital hadde ligget ca. ett år i departementet da denne regjeringen overtok, så er det et problem i seg selv. En bank som understreker at de har problemer med egenkapitaltilgangen, selv om det er på sikt, er ingen sterk bank på sikt. Hadde man latt søknaden ligge, eller avslått den, hadde man påtatt seg et betydelig ansvar for en mulig svekkelse av sparebankvesenet. Det ville ikke vært bra verken for det nasjonale eierskap, for forbrukerne eller for konkurransen i markedet.

Jeg har lyst til å legge vekt på at Gjensidige NOR i dag også er en av landets to største forretningsbanker, i den forstand at de yter betydelige lån til norske bedrifter. Ved siden av Den norske Bank er banken den største institusjonen på dette markedet også. Dersom Gjensidige NOR gjennom håndtering av denne saken hadde blitt svekket, ville vi stått overfor den situasjon at norske bedrifter hadde hatt begrenset adgang til norske institusjoner for å søke lån. Det er ikke, synes jeg, god næringspolitikk, ei heller god politikk i forhold til å styrke det nasjonale eierskapet.

Det ble stilt spørsmål om når vi vil endre lovgivningen for eventuelt å tillate at kredittforetak også kan være konsernspiss. Dette spørsmålet har jeg besvart i et brev til komiteen – etter spørsmål fra komiteemedlemmet Sørfonn. Der svarer jeg følgende:

«Departementet har i brev 5. februar 2002 bedt Banklovkommissjonen gjøre ei vurdering av dette spørsmålet og omtale spørsmålet i neste utredning som legges fram. Departementet vil deretter vurdere spørsmålet med sikte på å avklare behovet for lovendring og ut fra dette eventuelt fremme ein lovproposisjon.»

I mellomtiden har Landkreditt fått en dispensasjon. Vi har ved behandling av den saken – som fikk en avgjørelse i strid med hva foregående statsråd hadde ønsket og avgjort – lagt vekt på at Landkreditt har en spesiell mulighet for å konkurrere i en del av markedet der konkurransen på forhånd kanskje ikke er sterk nok. Så de har altså dispensasjon i dag og kan jobbe aktivt i markedet.

Det er også stilt spørsmål om oppfølging av Hope-utvalgets innstilling. Hope-utvalget hadde mange forslag, og en del av dem er allerede fulgt opp. En del av Hope-utvalgets forslag var forslag om å be andre kommisjoner eller departementet om å utrede spørsmålet. En del av disse spørsmålene er oversendt Banklovkommissjonen, slik Hope-utvalget altså selv bad om, for ytterligere ut-

redning. Det gjelder bl.a. hele spørsmålet om gjennomgang av vår forsikringslovgivning. Det venter jeg kommer i den neste innstillingen fra Banklovkommissjonen, og vi vil selvfølgelig etter hvert forelegge det for Stortinget i proposisjons form.

Når det gjelder spørsmålet om verdipapirisering og særskilt sikre obligasjoner, er dette omtalt i NOU nr. 2001:23, og denne NOU-en er for tiden til behandling i departementet. Vi tar sikte på å legge frem forslag til regler om verdipapirisering og særskilt sikre obligasjoner for Stortinget i løpet av våren 2002.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øystein Djupedal (SV): Når man hører finansministeren snakke om nasjonalt forankret eierskap, skal man lytte, for det er vel ingenting denne regjeringen – og også i forrige stortingsperiode når man ikke satt i regjering – har vært mindre opptatt av enn akkurat dette. Denne regjeringen har tvert imot vært opptatt av én ting, og det er at staten skal eie minst mulig. På den måten har man lagt til rette for at en for Norge betydelig virksomhet er solgt til utlandet. Ikke minst innenfor den sektoren vi her snakker om, har to store banker i løpet av forrige periode blitt solgt – én til Den Danske Bank, og Kreditkassen, som nå heter Nordea.

Det vi nå står overfor, er muligens noe av det samme, og det er det som er min utfordring til finansministeren. Man prøver her å lage en konstruksjon som på en måte skal hindre at dette skjer – ved at man lager en stiftelse, og denne stiftelsesmodellen skal gjøre det slik at det ikke skal være mulig. Hvorvidt dette er i tråd med det generelle regelverket som finnes i Europa, det vi er knyttet til gjennom EØS-avtalen, skal ikke jeg ta stilling til. Men det vi med sikkerhet vet – og det er jo det vi har sett i denne saken: I det øyeblikket denne aktøren ikke ønsker denne selskapskonstruksjonen, sier Stortinget bare ja og amen uten videre refleksjon. Det betyr at denne stiftelseskonstruksjonen heller ikke nødvendigvis er liv laga, ikke fordi Stortinget uten videre vil ta den bort, men rett og slett fordi det kan tenkes at man på et tidspunkt synes det hadde vært attraktivt å kunne være en del av dette store spillemarkedet der aktører skal kjøpe aktører. Nå er det allerede med denne stiftelsesmodellen mulig å tenke seg at Gjensidige NOR kan inngå som en alliansepartner i et større konsern, og finansministeren har vel også, etter hva jeg forstår, i et intervju antydnet at det kan være en mulighet.

Da er mitt spørsmål til finansministeren: Hvis man ser for seg det verst tenkelige scenarioet framover, hvordan skal vi sørge for at vi har et nasjonalt forankret bankvesen? Og hvis også sparebankene er mulige oppkjøpskandidater, hva har vi da igjen? Da har vi bare DnB og Storebrand igjen.

Statsråd Per-Kristian Foss: Hvis man vil sikre nasjonale institusjoner innenfor finansnæringen, tror jeg i alle fall man skal lytte til hva de selv hevder og mener.

Den største sparebanken har altså bedt om adgang til å utvide tilgangen på egenkapital gjennom å bruke aksjeinstrumentet. Det har vi lagt vesentlig vekt på. I tillegg må man se at hvis man hadde nektet denne adgangen, og sagt at de må sperres inne i instrumenter som de selv ikke mener er tilstrekkelige, ja, da er den faktiske virkningen av det at man styrker de konkurrerende institusjonene. En vesentlig del av de konkurrerende institusjonene er utenlandsk eide, så i sin konsekvens er dette ikke et bidrag til å styrke det nasjonale eierskapet og de norske institusjonenes konkurransevne, slik representanten sier han er opptatt av. I sin konsekvens mener jeg faktisk at det motsatte vil kunne inntreffe.

Siv Jensen (FrP): Jeg bet meg merke i at representanten Sanner sa at han ikke var så bekymret lenger, nå som Per-Kristian Foss var blitt statsråd. Jeg synes vel kanskje at utgangspunktet her må være hva statsråden gjør, ikke hvilket navn han har.

Jeg ble ikke veldig beroliget av det svaret statsråden nå gav. Det eneste spørsmålet han var klar på, gjaldt proposisjonen i forhold til verdipapirisering. Andre forhold vil man nå altså dytte foran seg. Man har i løpet av svært kort tid nå også fått den type ordbruk som man tidligere har kritisert andre regjeringer for å bruke, nemlig at man skal avvente, at man skal vurdere, at man skal utrede, og at man skal vurdere en gang til før man tar sikte på å komme til Stortinget med en endelig avklaring. Dette er spørsmål som har vært på finanskomiteens bord ved flere anledninger, og som man har vært opptatt av å få ryddet av veien.

Jeg må si at når det f.eks. gjelder spørsmål om kryss-eie, altså deler av forsikringslovgivningen, ble dette tatt opp i Stortinget vinteren 1998, og det har på en måte seilt rundt i systemene siden da. Jeg synes ikke det er tilfredsstillende. Jeg synes at statsråden må kunne gi noe klarere tilbakemelding med hensyn til når det vil være naturlig for Regjeringen å komme til Stortinget med forslag til nye lovendringer på dette området. Jeg synes ikke det er dekkende å oversende disse spørsmålene til nok en kommisjon, for nok en vurdering og for nok en utredning. Og når det gjelder dette forholdet med Landkreditt som konsernspiss, var det slik at selv Kredittilsynet mente at det ville være naturlig, da Regjeringen gav en midlertidig dispensasjon, ikke å gjøre dette midlertidig, men å gjøre lovendringen permanent. Jeg synes vel kanskje at Regjeringen kunne være noe mer handlekraftig enn den synes å være i disse spørsmålene.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg tror det er viktig å rydde litt av retorikken til side her. Når representanten bruker uttrykket «dytte foran seg» som en betegnelse på at man har fulgt Hope-utvalgets innstilling om ytterligere utredning, da er det i beste fall ikke helt presist. Det er ingen utsettelse av et spørsmål når vi følger opp Hope-utvalgets ønske om ytterligere utredning. En gjennomgang av hele forsikringslovgivningen er et spørsmål som faktisk, tror jeg, krever en ganske betydelig utredning, faglig sett gjennom Banklovkommissjonen. Det har vi fulgt opp.

Det er ikke å dytte dette foran seg, men det er å iverksette en prosess som fører til at man kan få en mer modernisert lovgivning etter hvert.

Når vi har valgt å gi dispensasjon til Landkreditt på midlertidig basis, er det av den grunn at vi mener, i likhet med Kredittilsynet, at det her trengs en lovendring dersom det skal gjøres på permanent basis. Denne dispensasjonen, altså min tillatelse til at Landkreditt kan starte bank, for å si det litt enkelt, er i tråd med Kredittilsynets anbefaling, i motsetning til hva den tidligere statsråd kom til av konklusjoner. For øvrig har jeg varslet minst én proposisjon som inneholder forslag fra Hope-utvalget i løpet av våren.

Øystein Djupedal (SV): Jeg må si at jeg synes det er meget bekymringsfullt når finansministeren begrunner sitt standpunkt i denne saken med at de hadde lagt avgjørende vekt på hva aktørene selv mener. Det er klart at et samfunn ikke kan drives på den måten, og at et bank- og finansvesen ikke kan drives på den måten. Ethvert sivilisert land har, så langt jeg kjenner til, særregler og særordninger for bank- og finansvesenet, rett og slett fordi de er nøkkelinstitusjoner når det gjelder å få dette moderne samfunnet til å gå rundt. Det betyr at det har vært særregler i alle land. Alle land har særregler innenfor bank- og finansvesenet, rett og slett fordi disse institusjonene er så ekstremt betydningsfulle.

Det er klart at en stor aktør som Gjensidige NOR har en separat og egen dagsorden, selvfølgelig, som alle store aktører har det. Det er helt legitimt å ha separate og egne dagsordener. Men samtidig er det slik at vi er satt til å forvalte et annet hensyn, nemlig hva det er som tjener forbrukeren, hva som tjener næringslivet, betydningen av det å ha et differensiert bankvesen i Norge, og ikke minst betydningen av det å ha nasjonalt forankrede bank- og finansinstitusjoner. Det er klart at når denne Regjeringen har som sitt hovedmål å legge avgjørende vekt på hva aktørene mener, og de bare skal strø sand på hva aktørene mener, står vi overfor en meget bekymringsfull utvikling. For det vil i neste runde bety at man ønsker å selge seg ned i DnB, og hva skjer da? Hvis man skal legge avgjørende vekt på hva DnB ønsker, så vet man jo ikke det i en gitt situasjon, men det betyr at en kanskje ikke sitter igjen overhodet med store, dominerende forretningsbanker. Og det er dette perspektivet som bekymrer meg. Jeg var bekymret under den forrige regjeringen, som overhodet ikke tok disse hensyn, og som åpnet for en storstilt privatisering av norsk bankvesen. Det førte til at alle som én av dem man solgte, har havnet i utlandet. Nå står vi overfor en ny stor strukturendring innenfor sparebankene, og hva som skjer med disse, vet vi heller ikke. Men det som i hvert fall er helt avgjørende, er følgende: Det må jo være Stortinget, særlig i de tilfeller der vi faktisk er både lovgiver og har eierskap, som må prøve å lage et bankvesen som er til gagn for det norske samfunn.

Statsråd Per-Kristian Foss: Jeg er enig i at ethvert land, iallfall i Europa, har særregler når det gjelder kredittinstitusjoner i forhold til annet næringsliv. Det er det

verdt å merke seg også i forbindelse med gjennomgangen fra den ekspertgruppen som har lagt frem vurderinger av den norske 10 pst.-eierbegrensningsregelen i forhold til andre land. Den peker jo på – og det er interessant lesning – at alle europeiske land har ulike typer regler, som gir eierbegrensninger, og som gir oppkjøpsvern, til dels sterkere oppkjøpsvern enn det som i dag gjelder i norsk lovgivning.

Når det gjelder Sparebanken NOR og konsekvensene av å si nei, vil jeg fastholde at man skal lytte til en bank som mener at de kan betjene kundene bedre ved en lovendring. Og banken har altså ikke bedt om fritt frem eller noe slags *laissez faire*-ordning, men om å få lovgivningen endret noe, slik at de får en omdanningsadgang, som også finnes for banker i andre land som banken bl.a. konkurrerer med.

Jeg er enig i at det skal være en retningslinje for oss hva som tjener forbrukerne, hva som fremmer konkurranse. Det er lov å være bekymret for alt her i samfunnet, men kanskje man også skulle se litt på virkeligheten rundt seg og bl.a. konstatere at det i løpet av de siste fem–ti årene har skjedd en dramatisk nedgang i rentemarginen, slik at bankene i Norge i dag er mer lik andre land når det gjelder rentemarginen. Det er ikke godt nok, men det har vært en utvikling i klar positiv retning også for forbrukerne.

Heidi Grande Røys (SV): Eg merka meg at statsråden ikkje var så oppteken av strukturen i sitt innlegg. Han var oppteken av denne eine banken, og snakka mykje om dei kundane som denne eine banken, Gjensidige NOR, skal svare for. Men som òg Øystein Djupedal har vore inne på før, er vi opptekne av kundane som alle dei andre sparebankane skal svare for. Det er klart at ei sånn omdanning vil føre til at marknaden endrar seg, og det får konsekvensar for dei andre bankane dette òg gjeld. Det betyr at desse lokale sparebankane må tilpasse seg. Det får konsekvensar ganske kjapt for kostnader. Det får igjen konsekvensar for det sparebankane er kjende for, nemleg gåver til allmenntilgjengelige formål, den tredje sektoren. Og det vert mykje strammare vurderingar når det gjeld dette. Vi veit at oppdrettsnæringa i stor grad er kunde hos den lokale sparebanken, og med dei svingingane som finst i oppdrettsnæringane, er dei heilt avhengige av ein bank som skjønner og forstår det spesielle næringslivet. Så må dei begynne å effektivisere drifta. Sparebankane er òg kjende for å ha ein ganske desentralisert avdelingskontorstruktur, altså må dei inn og sjå på kostnader, og kva har vi då igjen av den opphavlege sparebankideen? Er ikkje statsråden oppteken av dei opphavlege sparebankane sine kundar i det heile?

Statsråd Per-Kristian Foss: Jo, vi er opptatt av både de små, de mellomstore og de store sparebanker og i særdeleshet deres kunder.

Dersom man hadde nektet Sparebanken NOR en omdanningsadgang, er jeg helt overbevist om at det hadde hatt dramatiske konsekvenser for filialstrukturen og dermed for kundene. Det ville hatt en åpenbart sentraliseren-

de effekt, og banken har selv i rimelig klare ordelag gjort oppmerksom på det.

Jeg deler i grunnen den oppfatningen som representanten Frøiland gav uttrykk for i sitt innlegg, at vel er det slik at markedet hele tiden forandrer seg – det skjer jo uavhengig av våre lovendringer – men det er ikke gitt at de som i dag ikke bruker grunnfondsbevis, som altså er flertallet av sparebankene, plutselig nå skulle ønske å bruke aksjer, eller at de som bruker grunnfondsbevis, og som er tilfreds med det, plutselig skulle gå over til å bruke aksjeformen. Jeg tror man her overdriver sterkt virkningene for andre banker av dette.

Når det gjelder gaver til allmennnyttige formål, vil det fortsatt være noe som sparebankstiftelsen, som vil være en av eierne i Sparebanken NOR, eventuelt har adgang til hvor de vil i landet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Torstein Rudihagen (A): Eg synest for min del at det ikkje har vore berre enkelt å konkludere i spørsmålet om å gi sparebankane høve til ei omdanning til AS på lik line med gjensidige livsforsikringsselskap og kredittforeiningar. Men eit klart argument for å seie ja er det behovet som sparebankar har for å styrkje eigenkapitalen sin, og i somme tilfelle – det gjeld i alle fall for Gjensidige NOR – er det ofte ein føresetnad for at ein skal ha råd og moglegheit til å oppretthalde eit desentralisert tilbod til beste for regionen, utkanten og folket som bur der. Alternativet for dei er, som statsråd Foss nemnde, ei sentralisering. I praksis viser det seg at aksjar er eit billegare og meir attraktivt eigenkapitalinstrument enn grunnfondsbevis. Det blei veldig godt illustrert gjennom Gjensidige NORs behov for auka eigenkapital, og som ikkje kan løysast innanfor dagens ordning. I tillegg er NORs utfordring knytt til konsernstrukturen. Det er derfor gode grunnar for at ein nå opnar for høve til omdanning. Men det som eg vil understreke, er nødvendigheita av tiltak for å forhindre uønskte oppkjøp og ei oppsmuldring av strukturen og funksjonen til det lokalt forankra, desentraliserte sparebanksystemet som vi nå har.

Det er ingen tvil om, som det nå er sagt her, at det er store fordelar for folk og næringsliv med norskeigde og lokale bankar, med den kompetansen og den innsikta det medfører i utfordringane for norsk næringsliv. Særleg er det viktig å ivareta dette i ei tid da vi har hatt store omstruktureringar i forretningsbankane, og da med aukande utanlandsk eigarskap.

Nå er det jo slik, som mange understrekar, at det vil vere opp til sparebankane sjølve å velje om dei vil fortsetje som nå eller omdanne seg. Og da må det vere eit relevant spørsmål å stille om det er rett at vi skal velje for dei, eller, sagt på ein annan måte, om det er slik at vi skal ha lovgiving som skal verne dei mot noko som dei ikkje vil sjølve. For, som sagt, vil det vere opp til dei sjølve kva dei skal gjere.

Men mange her peikar på faren for auka press, og på at dette høvet til val blir noko illusorisk. Og det er viktig med tiltak som skal forhindre dette, tiltak som Regjerin-

ga må kome tilbake med i lovproposisjonen. Det er i den samanhengen også verd å merke seg at Sparebankforeningens støtte når det gjeld høve til omdanning, er knytt til vilkår og basert på klare føresetnader – føresetnader om ei regulering av eigarskapen av stiftelsen som skal motverke uønskte oppkjøp, samt ei styrking av grunnfondsbevisets stilling.

Departementet må i sitt arbeid vere målbevisst for å få til gode tiltak i samsvar med dette. Som det òg har vore nemnt her, er det i høring med Sparebankforeningen kome mange konkrete forslag i så måte, og det har da òg Terra Gruppen spelt inn.

Eg skal ikkje gå nærare inn på desse forslaga, det får som sagt departementet arbeide med. Men det er viktig å streke under at når vi gir vår tilslutnad til høve til slik omdanning, må desse tiltaka på plass. Vi har òg forstått at finansminister Foss er oppteken av det og vil følgje det opp.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Jeg vil gjerne kommentere den delen av meldingen som går på IMF's virksomhet. Som Øystein Djupedal nevnte, er vi glad for at det har kommet en slik melding. Vi synes det er tilsvarende sørgelig at den har fått så lite oppmerksomhet, og fått en så liten del av oppmerksomheten til komiteen i de merknadene som er skrevet. Ikke en eneste liten kommentar til IMF's virksomhet har kommet fra flertallet i komiteen, bortsett fra at man sier at man slutter seg til vår bemerkning om at det er positivt at en slik melding legges fram.

Langt mindre har flertallet noen kritiske innvendinger til IMF. At departementet ikke nevner med ett ord den sterke økningen i protester mot IMF verden rundt, er én ting, at flertallet i finanskomiteen heller ikke synes å ha registrert denne utviklingen, synes vi er verre. Og det viser vel hvor sørgelig det står til med globaliseringsdebatten her i landet. Mens IMF nå er blitt gjenstand for diskusjon i flere og flere fattige land, blant NGOer over hele verden og blant flere og flere fagøkonomer, har Det norske storting tilsynelatende ingenting det ønsker å si.

Framstillingen av virksomheten til IMF gir etter vårt syn et ubalansert bilde. At institusjonen i større grad enn før ses på som kontroversiell i gjeldstyngede land, blir ikke nevnt. At mange mener IMF selv har et stort ansvar for utløsningen av finanskrisen i Asia og i Argentina, forbigås også i stillhet, og her finnes ingen diskusjon om de sosiale konsekvensene av IMF's strukturtilpasningsprogrammer.

Verken i IMF's eller i Verdensbankens egne tall eller i statistikker fra UNDP kan man finne noen godtgjørelse for at IMF's politikk har ført til bedre velferdsnivå eller bedre levekår for befolkningen i land som har vært igjennom strukturtilpasningsprogrammet.

Ifølge meldingen er IMF's målsetting å oppnå økonomisk stabilitet, og det er all grunn til å spørre seg om økonomene i IMF-hovedkvarteret i det hele tatt har vært i stand til det. Kritikken mot IMF handler i dag ikke bare om at institusjonen ikke tar sosiale hensyn og fremmer en politikk som skaper mer fattigdom, større klasseskiller og svekker demokratiet gjennom privatisering og libera-

lisering, men fra en rekke hold reises det nå også spørsmål ved om ikke IMF's politikk skaper grunnlag for økonomisk destabilisering og krise. Den pågående krisen i Argentina kan være et eksempel på det.

Tidligere sjeføkonom i Verdensbanken, Joseph Stiglitz, en mann som aldri har aspirert til medlemskap i SV, publiserte en artikkel i forrige måned der han trekker en del lærdom fra Argentina-krisen. Blant konklusjonene hans er at det å knytte én valuta til en større valuta, som dollaren, som man har gjort i Argentina, er veldig risikabelt, at frihet til å kunne styre rentesatsene er en nødvendig mekanisme for å beskytte seg mot de økonomiske sjokk som globaliseringen kan utsette enkeltland for, at man ikke kan ignorere de sosiale og politiske omstendighetene i et land, det at hvis man fører en politikk som skaper arbeidsledighet og undersysselsetting, vil det gå galt, at ensidig fokus på inflasjonsmål og ikke på vekst og sysselsetting er risikabelt, og at vekst krever finansinstitusjoner som låner til innenlandske firmaer. Å selge banker til utlandet kan bremse veksten og være destabiliserende. Ifølge Stiglitz og veldig mange andre har IMF rådet Argentina til å gjøre alle disse tingene. På same måte rådet IMF landene i Sørøst-Asia til omfattende liberalisering av finansmarkedene, deregulering, privatisering og nedskjæring av de offentlige utgiftene på 1990-tallet. Det førte til en økonomi dominert av spekulasjon, til raske forflytninger og kortsiktige pengeplasseringer, samtidig som denne politikken fratok de nasjonale regjeringene muligheten til å motvirke kriseutviklingen ved å frata dem redskaper som nasjonalt eide banker, styring av rentene og offentlige investeringer som motgift mot krisen.

Mange av oss har pekt på at IMF's strukturtilpasningsprogrammer er utarbeidet under prinsippet om at «one size fits all» uten å ta tilstrekkelig hensyn til lokale forutsetninger, utviklingsnivå og behovet for et variert næringsliv. Sosiale bevegelser i den tredje verden hevder at denne politikken tapere er befolkningen og bedrifter som opererer på det innenlandske markedet i fattige land, mens vinnerne er store multinasjonale selskaper. Slik blir IMF et redskap for de rike landenes dominans over de fattige. Men dette er et inntrykk som ikke kan annet enn forsterkes av måten makten i IMF fordeles på, noe som er ypperlig beskrevet i meldingen. Dette er et system for kreditormakt, hvor stemmer fordeles etter økonomisk yteevne.

Vi synes det er spesielt sørgelig at bare Senterpartiet har ønsket å slutte seg til vår beskjedne oppfordring om at Regjeringen må få en fortgang i arbeidet med å demokratisere beslutningsprosessen i IMF. Spesielt synes vi det er merkelig at Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti som i valgkampen i høst konkurrerte om å være flinkest til å ville gi mest bistand, ikke synes at dette er et viktig poeng. Dette er jo et spørsmål om u-landenes mulighet til utvikling på egne premisser, som på sikt er et langt viktigere utviklingsøkonomisk spørsmål enn bistandsmidlene. Men her er det altså bare å registrere at engasjementet i denne sal foreløpig ikke er særlig stort.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1534)

S a k n r . 3

Innstilling frå finanskomiteen om forslag frå stortingsrepresentant Siv Jensen om tilpasninger i regelverket slik at godkjenning av konserndannelser i finansinstitusjoner også kan omfatte at et datterselskap har eksterne minoritetsiere som ikke er finansinstitusjoner (Innst. S. nr. 86 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:10 (2001-2002))

Ranveig Frøiland (A) (ordfører for saka): Det skal vera snart gjort å gå igjennom denne saka, for komiteen konkluderer med at når innstillinga frå Selvig-utvalet – som er bede om å sjå på eigarskap i norske finansinstitusjonar – er send ut på høyring, og departementet seier at dei vil koma tilbake igjen med ei sak i haustsesjonen i år på bakgrunn av høyringane, er det ingen grunn for oss til å begynna denne diskusjonen. Sjølv om det er mange som har sterke meiningar om ulike ting i dette forslaget, er innstillinga frå komiteen at vi ventar på å få saka tilbake igjen frå departementet.

Siv Jensen (FrP): Jeg skal også være veldig kort.

Når vi har interessante innspill på høring, vil det være uklokt av forslagsstilleren og Fremskrittspartiet å fremsette forslag i denne saken nå for å få det nedstemt. Det eneste jeg har lyst til å påpeke, er at jeg synes behandlingen av dette tar litt i overkant lang tid. Det har vært en problemstilling som har versert lenge. Vi har en konflikt gående med ESA, og det burde ha vært mulig for Regjeringen å behandle saken raskere enn det de nå legger opp til. Men vi konstaterer at flertallet i komiteen synes det er en akseptabel fremgangsmåte, og vil derfor ikke gå inn i debatten om saken nå, men vente til proposisjonen kommer fra Regjeringen.

Oystein Djupedal (SV): Jeg kan også glede presidenten med at jeg skal være kort.

Jeg vil bare si at 10 pst.-regelen sånn som den har fungert, har fungert etter hensikten, og det har vært bred politisk oppslutning om den. Den er etter min vurdering, som ikke er en juridisk vurdering, ikke diskriminerende, og det betyr at den er lik både for nordmenn og for utlendinger og som sådan burde være i tråd med EØS-avtalen. Det er derfor grunn til å legge vekt på det som Selvig-utvalget skriver i sin innstilling, som nå nylig ble publisert, at «det er et åpent spørsmål om man vil vinne eller tape i en eventuell rettssak om eierbegrensningsreglene for EFTA-domstolen». Det betyr også at min sterke oppfordring til statsråden er å huske på dette. Det betyr – etter min vurdering av utvalgsrapporten – at det ikke uten videre er gitt at man skal erstatte 10 pst.-regelen. Det er mulig man kan finne supplement og andre varianter, men jeg vil allikevel understreke at 10 pst.-regelen sterkt bør vurderes videreført.

Statsråd Per-Kristian Foss: Spørsmålet om endring av eierbegrensningsreglene i norsk finanslovgivning ble tatt opp så raskt som mulig, utredet så raskt som overhodet mulig og sendt ut på høring med de frister som er

vanlige. Selvig-utvalget, ett av de mange, men i denne sammenheng knyttet til 10 pst.-regelen, utredet dette på seks uker. Det må en nesten si er rekordtid. På den tiden innhentet de også en faglig uttalelse fra en av de fremste ekspertene på europeisk finanslovgivning, og det er hans vurderinger som professor i finanslovgivningsrett som bl.a. ligger til grunn for den uttalelsen som representanten Djupedal nå siterte.

Vi har ikke fra Regjeringens side utstyrt høringen med noen føring, for skal man lytte til folk, får man jo lytte til folk, da. Man behøver ikke å si hva konklusjonen skal være før man sender den ut på høring, så vi har sendt den ut på helt åpent og fritt grunnlag. Og representanten Djupedals anmodning om å ha med alle alternativer er absolutt til stede.

Jeg tror det ville vært kritikkverdig om vi hadde behandlet saken på en annen måte. Dette vedrører mange banker som har en svært ulik markedsposisjon, eierstruktur osv. – flere har vært nevnt her. Jeg skal ikke nevne dem opp. Så bankene har vel ikke nødvendigvis et helt entydig ståsted. Det er viktig her å lytte til alle og se i hvilken grad også foreningene som organiserer dem, Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen, eventuelt kommer til samlende konklusjoner etter høringen.

Hvis man er opptatt av å lytte til næringen og andre faginstanser, synes jeg nok at en vanlig høringsfrist på tre måneder er rimelig, tatt i betraktning at vi også har tid til å gjøre det på denne måten. Noe annet er om man, uavhengig av kritikken fra ESA, skulle komme til at det finnes andre muligheter for oppkjøpsvern som faktisk ville være sterkere, sterkere i den forstand at de heller ikke være gjenstand for internasjonal kritikk eventuelt, eller fra kritikk fra utenlandske selskaper.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.
(Votering, se side 1534)

S a k n r . 4

Forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovendringsforslag slik at retten til barnetrygd for barn bosatt utenfor Norge, kun skal gjelde barn av norske statsborgere og borgere i EØS-området.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1534)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendig lovendringsforslag slik at hver av foreldrene kan få utbetalt barnetrygd ut fra den prosentandel som deres samvær med barnet tilsier.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1534)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):

«Stortinget ber Regjeringen ved lovendringsforslag sørge for at så snart vedtak om omsorgsovertakelse er fattet og iverksatt, skal utbetalingen av barnetrygd til den av foreldrene som måtte motta den, stanses inntil barnet er tilbakeført til vedkommende.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1534)

S a k n r . 7

Forslag fra stortingsrepresentant Eirin Faldet på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002 (jf. Innst. O. nr. 24):

«Stortinget ber Regjeringen om en helhetlig gjennomgang av systemet for beregning av økonomisk sosialhjelp, herunder en vurdering av hvorvidt barnetrygd og kontantstøtte skal anses som inntekt i forbindelse med beregning av sosialhjelp.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1534)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi er da klare for å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

I Stortingets vedtak av 28. november 2001 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2002 gjøres følgende endring:

§ 1 bokstav h skal lyde:

For foretak som har klar regnskapsmessig atskillelse mellom virksomhet som omfattes av bokstav g og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den delen av virksomheten som omfattes av bokstav g, og etter satsene i bokstavene a til e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den øvrige del av virksomheten. Oppfylles ikke kravet om regnskapsmessig atskillelse, skal arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for hele foretaket.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 6 (2001-2002) – Kredittmeldinga 2000 – vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:10 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om tilpasninger i regelverket slik at godkjenning av konserndannelser i finansinstitusjoner også kan omfatte at et datterselskap har eksterne minoritetsiere som ikke er finansinstitusjoner – vert å leggje ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002:

«Stortinget ber Regjeringen fremme lovendringsforslag slik at retten til barnetrygd for barn bosatt utenfor Norge kun skal gjelde barn av norske statsborgere og borgere i EØS-området.»

Karin Andersen har bedt om ordet til stemmeforklaring.

Karin Andersen (SV): Under debatten i Odelstinget gav SV uttrykk for ønske om at Fremskrittspartiet skulle gjøre dette forslaget om til et oversendelsesforslag, slik at det var mulig å vurdere det i sammenheng med alle de forslagene som nå blir reist i forhold til tvangsgifte og likestilling. Jeg har oppfattet det sånn at Fremskrittspartiet ikke ønsker det, og da blir SV nødt til å stemme mot dette forslaget nå, fordi det ikke har vært grundig behandlet. Men vi vil komme tilbake til saken når slike forslag blir behandlet som en helhet.

SV vil støtte forslaget fra Karin S. Woldseth i sak nr. 6.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.40.57)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendig lovendringsforslag slik at hver av foreldrene kan få utbetalt barnetrygd ut fra den prosentandel som deres samvær med barnet tilsier.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.41.24)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Karin S. Woldseth på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002:

«Stortinget ber Regjeringen ved lovendringsforslag sørge for at så snart vedtak om omsorgsovertakelse er fattet og iverksatt, skal utbetalingen av barnetrygd til den av foreldrene som måtte motta den, stanses inntil barnet er tilbakeført til vedkommende.»

Presidenten gjør oppmerksom på at Sosialistisk Venstreparti har sagt at de vil støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 74 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.41.52)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Eirin Faldet på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 7. februar 2002:

«Stortinget ber Regjeringen om en helhetlig gjennomgang av systemet for beregning av økonomisk sosialhjelp, herunder en vurdering av hvorvidt barnetrygd og kontantstøtte skal anses som inntekt i forbindelse med beregning av sosialhjelp.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 56 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.42.18)

S a k n r . 8

Referat

1. (146) Forslag fra stortingsrepresentantene Trond Giske, Karin S. Woldseth og Magnar Lund Bergo om endring av forskrifter for Fondet for utøvende kunstnere (Dokument nr. 8:51 (2001-2002))
Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
2. (147) Forslag fra stortingsrepresentant Siv Jensen om å gi Norges Bank full uavhengighet (Dokument nr. 8:52 (2001-2002))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
3. (148) Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å bekjempe seksuelle misbruk av barn (Dokument nr. 8:45 (2001-2002))
4. (149) Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om tiltak for å begrense bruk av kniv til å skade andre mennesker (Dokument nr. 8:48 (2001-2002))
Enst.: Nr. 3 og 4 sendes justiskomiteen.
5. (150) Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om strengere kontroll med asylsøkere (Dokument nr. 8:47 (2001-2002))
Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
6. (151) Forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Jan Arild Ellingsen og Karin S. Woldseth til tiltak mot bruk av trusler, vold og kjønnslemlestelser i utsatte familiemiljøer (Dokument nr. 8:50 (2001-2002))

Presidenten: Referatsak nr. 151 foreslås sendt kommunalkomiteen.

Carl I. Hagen har her bedt om ordet.

Carl I. Hagen (FrP): Referatsak nr. 151 er et forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Jan Arild Ellingsen og Karin S. Woldseth til tiltak mot bruk av trusler, vold og kjønnslemlestelser i utsatte familiemiljøer. Slik som den offentlige debatt har gått om disse spørsmål, vil jeg på vegne av vår gruppe fremme forslag om at dette Dokument nr. 8-forslaget behandles i henhold til § 28c, altså at det legges ut til gjennomsyn i minst én dag og føres opp på dagsordenen. Jeg beklager at jeg ikke har fått tatt dette opp til vurdering i vår gruppe før Presidentskapet behandlet det. Det er mitt ansvar. Men min begrunnelse for hvorfor en slik saksbehandling er bedre enn den som er foreslått av Presidentskapet, er den offentlige debatten vi nå har, hvor særlig unge kvinner, nemlig Kadra, Jeanette, Shabana og Nadia, har bedt om raske tiltak på dette området. De åtte konkrete tiltakene som det er fremmet forslag om i dette Dokument nr. 8-forslaget, har vært omdiskutert i den offentlige debatt, hvor representanter for andre partier også har tatt til orde for konkrete tiltak. I likhet med det jeg forstår den svenske riksdagen har gjort, bør også Det norske storting raskt kunne fatte noen konkrete vedtak for å komme disse unge jentene i møte med konkrete, navngitte tiltak, og ikke bare snakke om å gjøre noe en gang i fremtiden. Derfor fremmer vi forslag om å behandle dette Doku-

ment nr. 8-forslaget i henhold til § 28c istedenfor slik som presidenten foreslår.

Karin Andersen (SV): Jeg mener dessverre at den behandlingsmåten som representanten Hagen nå foreslår, viser at forslagsstillerne er mindre seriøse enn jeg hadde forventet.

Jeg oppfatter det slik at Stortinget trenger å behandle denne saken. Fra SVs side skal vi love at vi skal behandle forslagene så raskt som overhodet mulig og vurdere hvert enkelt av dem, fordi vi ser at det er mulighet for å komme til enighet om en del. Jeg formoder at forslagsstillerne også vil være tjent med at forslaget får en slik behandling at det er mulig å få flertall for noe.

Den behandlingsmåten som representanten Hagen nå foreslår, er et opplegg som gjør at saken vil bli tapt, og at man ikke får gjort noen endringer som kan hjelpe de personene som vi nå er opptatt av. Så jeg vil anbefale at vi følger Presidentskapets innstilling.

Presidenten: Før vi går videre, ber presidenten representantene forholde seg til behandlingsmåten og prøve å la være å gå inn i en debatt om selve saken.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg er i all hovedsak enig i representanten Andersens vurdering, at dette er et spørsmål av stor viktighet som trenger komitebehandling. Selvsagt bør komiteen søke å avgi en innstilling så raskt som det er mulig, men den bør få anledning til å vurdere de overveielser som kommer fram gjennom behandling i komiteen. Jeg tillater meg derfor å støtte Presidentskapets tilråding.

Oddvard Nilsen (H): Jeg slutter meg til de to siste talerne. Dette er en alvorlig sak, og den bør få en skikkelig behandling. Det tror jeg den kan få gjennom en komitebehandling, og vi kan behandle den så raskt som mulig. Det er opp til oss selv.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg synest det er særst viktig at Stortinget får høve til ein debatt om dette spørsmålet. Men eg ser inga motsetning mellom å ha eit ynske om ei rask vurdering av dette Dokument nr. 8-forslaget og det å leggja grundig til rette for at alle gruppene får moglegheit både til å vurdere det forslaget som er kome frå Framstegspartiet, og eventuelt òg fremma andre forslag. Så eg vil gi mi støtte til Karin Andersens og Presidentskapets forslag.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): For ordens skyld vil eg på vegner av Kristeleg Folkeparti gi støtte til at Dokument nr. 8-forslaget blir sendt over til kommunalkomiteen. Det er ingenting som tilseier at ein ikkje skal få ei rask behandling av saka der, dersom komiteen vel det. Då får ein moglegheit til å gå meir inn i saka. Eg gir støtte til dei tidlegare talarane.

Presidenten: Det er presidentens oppfatning at om spørsmålet behandles etter forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav c, behøver ikke det bety en nedvurdering av selve saken, men at saken som sådan er av en slik karakter at den vil være klar til en debatt. Stortinget bestemmer selv hvor stor og omfattende den debatten skal være.

Spørsmålet i seg selv er ikke om saken er moden for å kunne kreve en debatt. Spørsmålet er om saken bør forberedes av en komite før debatten settes i gang.

Presidenten fastholder Presidentskapets innstilling, men vil påse at kommunalkomiteen fastsetter en så rask avgivelsesfrist at det blir mulig for Stortinget å diskutere et dagsaktuelt tema på en konstruktiv og god måte.

Presidenten foreslår derfor at det voteres alternativt mellom forslaget framsatt av Presidentskapet og forslaget framsatt av representanten Carl I. Hagen til referatsak nr. 151.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom Presidentskapets forslag og forslaget fra Carl I. Hagen bifaltes Presidentskapets forslag med 86 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 11.50.40)

Videre ble referert:

7. (152) Forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om å endre valgloven slik at velgerne får større innflytelse over valg av personer til Stortinget (Dokument nr. 8:46 (2001-2002))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen
8. (153) Forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Thore A. Nistad, Øystein Hedstrøm og Per Ove Width om å gi frikort til beboere i nærheten av bompengestasjoner på parallellveier langs riksveier (Dokument nr. 8:44 (2001-2002))
Enst.: Legges ut til gjennomsyn for tingets medlemmer i minst en dag og føres deretter opp på kartet til behandling, jf. forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav c.
9. (154) Buskerud Fylkeskommune sender skriv datert 30. januar 2002 med uttalelse fra fylkesutvalget om vinterstengt eller brøyting av Rv 50 Hol – Aurland
Enst.: Vedlegges protokollen.

Møtet hevet kl. 11.51.
